

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 14/2022-18

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Petra Straku (sudca spravodajca) a sudcov Roberta Šorla a Martina Vernarského v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľky [REDAKOVANÉ]

[REDAKOVANÉ], zastúpenej advokátkou JUDr. Soňou Markovičovou Kissovou, Námestie SNP 13, Bratislava, proti postupu Okresného súdu Zvolen v konaní sp. zn. 5P/299/2014 a jeho rozsudku z 3. februára 2015, postupu Okresného súdu Zvolen v konaní sp. zn. 8P/6/2016 a jeho uzneseníu z 22. januára 2018, postupu Krajského súdu v Banskej Bystrici v konaní sp. zn. 17CoP/11/2018 a jeho uzneseníu z 28. marca 2018 a postupu Krajského súdu v Banskej Bystrici v konaní sp. zn. 12CoPno/1/2019 a jeho uzneseníu zo 14. marca 2019, postupu Okresného súdu Zvolen v konaní sp. zn. 5Em/2/2019 a jeho uzneseníu zo 14. júla 2020 a postupu Okresného súdu Zvolen sp. zn. 5Em/2/2019 a jeho uzneseníu zo 7. septembra 2021 takto

r o z h o d o l :

1. Ústavné sťažnosti vedené Ústavným súdom Slovenskej republiky pod sp. zn. Rvp 2772/2020 a sp. zn. Rvp 2365/2021 **s p á j a** na spoločné konanie, ktoré bude ďalej vedené pod sp. zn. Rvp 2772/2020.
2. Ústavné sťažnosti **o d m i e t a**.
3. Bod 1 výroku tohto uznesenia nadobúda právoplatnosť a vykonateľnosť okamihom jeho prijatia Ústavným súdom Slovenskej republiky.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Skutkový stav veci

1. Z ústavnej sťažnosti doručenej ústavnému súdu 4. decembra 2020 vyplýva, že sa má týkať konaní na okresnom súde sp. zn. 12P/20/2018, sp. zn. 8P/6/2016 a sp. zn. 5Em/2/2019 vo veci maloletej [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] (ďalej aj „maloletá“). Rodičmi maloletej sú [REDAKOVANÉ] (ďalej aj „otec“) a sťažovateľka.

2. Ústavný súd vlastným šetrením zistil, že konanie vedené pod sp. zn. 12P/20/2018 je právoplatne skončené rozsudkom okresného súdu z 11. júna 2019. Podstatou tohto konania bolo udelenie súhlasu namiesto sťažovateľky s povinným očkovaním maloletej dcéry, keďže sa rodičia nedohodli na tejto veci ako podstatnej a súvisiacej s výkonom rodičovských práv a povinností, teda v otázke udelenia súhlasu na poskytovanie zdravotnej starostlivosti. Odvolaniu sťažovateľky krajský súd nevyhovел a druhostupňovým rozsudkom napadnuté rozhodnutie okresného súdu potvrdil ako vecne správne (rozsudok krajského súdu č. k. 15CoP/32/2019 z 30. októbra 2019). O podanom dovolaní sťažovateľky rozhodol Najvyšší súd Slovenskej republiky uznesením, ktorým dovolanie odmietol (uznesenie najvyššieho súdu č. k. 2Cdo/139/2020 z 30. júla 2020). Proti týmto uzneseniam podala sťažovateľka ústavnú sťažnosť, ktorú ústavný súd uznesením č. k. II. ÚS 99/2021 z 25. februára 2021 odmietol.

3. Otec maloletej dcéry sa návrhom vo veci samej doručeným okresnému súdu 9. marca 2016 domáhal striedavej osobnej starostlivosti s odôvodnením, že rozsah stretávania nepovažoval za postačujúci. Okresný súd rozsudkom č. k. 8P/6/2016 zo 16. októbra 2018 návrh na nariadenie striedavej osobnej starostlivosti zamietol, upravil styk otca s maloletou, uložil povinnosť sťažovateľke informovať otca jedenkrát týždenne vždy najneskôr do 20.00 h, uložil povinnosť matke umožniť maloletej dcére telefonický kontakt s otcom každý utorok, štvrtok a každú nepárnu nedeľu v čase od 18.00 h do 19.00 h, uložil povinnosť otcovi umožniť maloletej dcére telefonický kontakt so sťažovateľkou počas letných prázdnin každý pondelok, stredu, piatok a nedeľu od 18.00 h do 19.00 h, a tým došlo k zmene rozsudku okresného súdu č. k. 5P/299/2014 z 3. februára 2015 v časti styku otca s maloletou dcérou. Proti rozsudku okresného súdu podali odvolanie obaja rodičia. Otec nesúhlasil so zamietnutím jeho návrhu na zverenie maloletej dcéry do striedavej osobnej starostlivosti a sťažovateľka nesúhlasila s úpravou styku otca s maloletou dcérou. Kolízny opatrovník a prokurátor Okresnej prokuratúry Zvolen vo vyjadrení žiadali rozsudok okresného súdu potvrdiť ako vecne správny.

4. Otec 26. februára 2019 doručil okresnému súdu návrh na nariadenie neodkladného opatrenia, v ktorom žiadal zveriť maloletú dcéru do jeho osobnej starostlivosti a zaviazal matku prispievať na výživu maloletej dcéry 70 eur mesačne. Otec návrh odôvodnil psychickou poruchou matky klasifikovanou ako Münchhausenov syndróm by proxy (t. j. predstieranie zdravotných problémov u osoby, ktorá je v závislej pozícii voči osobe, ktorá pre tieto problémy vyhľadáva zdravotnú starostlivosť). Okresný súd návrh otca doručil krajskému súdu 27. februára 2019.

5. Krajský súd uznesením č. k. 12CoPno/1/2019 zo 14. marca 2019 nariadil neodkladné opatrenie, ktorým maloletú zveril do osobnej starostlivosti otca do právoplatného skončenia konania, zaviazal sťažovateľku na úhradu výživného 50 eur mesačne a umožnil matke telefonický kontakt s maloletou dcérou každý utorok, štvrtok a nedeľu v čase od 18.00 h do 19.00 h. Týmto uznesením krajský súd dočasne zmenil rozsudok okresného súdu č. k. 5P/299/2014 z 3. februára 2015, uznesenie okresného súdu č. k. 8P/6/2016 z 22. januára 2018 a uznesenie krajského súdu č. k. 17CoP/11/2018 z 28. marca 2018. V odôvodnení vyslovil názor, že je nevyhnutné dočasne upraviť pomery maloletej dcéry a zmeniť jej výchovne prostredie, kým sa podozrenie nepotvrdí alebo nevyvráti. Krajský súd považoval za preukázané, že maloletá dcéra otca neodmieta.

6. Sťažovateľka navrhla, aby krajský súd uvedené neodkladné opatrenie zrušil. Krajský súd uznesením č. k. 17CoP/7/2019 z 3. apríla 2019 návrh matky s odôvodnením jeho neopodstatnenosti

zamietol, rozsudok okresného súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie a nové rozhodnutie v dôsledku nevyhnutnosti doplnenia dokazovania. Krajský súd vychádzal z posúdení dvoch nezávislých zdravotníckych zariadení s tým, že tvrdenia sťažovateľky neboli odborne potvrdené.

7. Vyslovil, že je nevyhnutné zistiť, či sťažovateľka trpí psychickou poruchou Münchhausenovým syndrómom by proxy alebo u nej ide o nezvyčajné nadmerne úzkostné prežívanie zdravotného stavu maloletej dcéry. Sťažovateľka podala námietku zaujatosti na pojednávaní 3. apríla 2019 proti celému senátu krajského súdu. V konaní na najvyššom súde sp. zn. 2Nc/2/2019 sťažovateľka namietla zloženie senátu aj na najvyššom súde, konkrétne sudkyňu [REDAKOVANÉ], z dôvodu, že pôsobila najprv ako advokátka v Banskej Bystrici a neskôr ako sudkyňa na krajskom súde.

8. Otec maloletej dcéry podal na okresnom súde návrh na výkon rozhodnutia – uznesenia krajského súdu č. k. 12CoPno/1/2019 zo 14. marca 2019 o nariadení neodkladného opatrenia. Otec tento návrh odôvodnil tým, že sťažovateľka mu maloletú dcéru nechce dobrovoľne odovzdať, o jej prevzatie sa opakovane neúspešne pokúšal, matka nariadené neodkladné opatrenie nerešpektuje a maloletú dcéru svojim správaním od neho úplne izoluje. Uznesenie krajského súdu č. k. 12CoPno/1/2019 zo 14. marca 2019 sa stalo vykonateľným 14. marca 2019.

9. Okresný súd podľa § 376 ods. 1, 3 Civilného mimosporového poriadku (ďalej len „CMP“) napadnutým uznesením nariadil výkon uznesenia krajského súdu s odôvodnením, že sťažovateľka dobrovoľne nesplnila povinnosť vyplývajúcu jej z neodkladného opatrenia a maloletú dcéru otcovi neodovzdala. Výzvou z 28. júna 2021 bola sťažovateľka opätovne vyzvaná, aby sa dobrovoľne podrobila súdnemu rozhodnutiu. Súčasne bola opätovne poučená o následkoch nerešpektovania súdneho rozhodnutia podľa ustanovení CMP. Následne ďalším napadnutým uznesením zo 7. septembra 2021 uložil sťažovateľke pokutu 500 eur.

10. Sťažovateľka v ústavnej sťažnosti argumentuje tým, že (i) od 3. apríla 2019 nebola v odvolacom konaní zastúpená, a tak nebola dostatočne poučená o svojich právach, (ii) všeobecné súdy jej nedoručujú písomnosti, (iii) krajský súd nesústreďené postupoval pri predkladaní spisu na najvyšší súd ohľadom námietky zaujatosti, (iv) sú neprimerané dlhé časove rozostupy medzi rozhodnutím a doručením rozhodnutia, (v) nariadením neodkladného opatrenia bolo nezákonné zasiahnuté do jej rodičovských práv. Sťažovateľka tiež uviedla, že súkromný znalecký posudok 6/2019 z 1. apríla 2019 vypracovaný znaleckou organizáciou jej nepotvrdil psychickú poruchu Münchhausenov syndróm by proxy. Sťažovateľka je tiež toho názoru, že všeobecné súdy nemajú prehľad o predmete sporu, pričom podozrenie z psychickej poruchy bolo vyvrátené predloženým súkromným znaleckým posudkom.

11. Na základe uvedeného sťažovateľka navrhla, aby ústavný súd vyslovil porušenie základných práv na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1, 2 a 4 a na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy. Tiež navrhla priznať primerané finančné zadostučinenie 3 000 eur a náhradu trov konania.

12. Ústavnému súde bola 22. novembra 2021 doručená ústavná sťažnosť sťažovateľky, z ktorej vyplýva, že otec maloletej podal na okresnom súde návrh na výkon rozhodnutia – uznesenia Krajského súdu v Banskej Bystrici č. k. 12CoPno/1/2019 zo 14. marca 2019 o nariadení neodkladného opatrenia. Týmto uznesením krajský súd nariadil sťažovateľke matke maloletej

dcéry, aby dočasne do právoplatného skončenia konania odovzdala maloletú dcéru do starostlivosti otca, uložil sťažovateľke povinnosť platiť výživné 50 eur mesačne, odovzdať otcovi zdravotnú dokumentáciu maloletej dcéry a preukaz poistenca. Zároveň krajský súd uložil otcovi povinnosť po odovzdaní maloletej dcéry do jeho starostlivosti umožniť sťažovateľke telefonický kontakt s maloletou dcérou každý utorok, štvrtok a nedeľu v čase od 18.00 h do 19.00 h. Uznesením došlo k dočasnej zmene rozsudku Okresného súdu Zvolen č. k. 5P/299/2014 z 3. februára 2015 a uznesenia Okresného súdu Zvolen č. k. 8P/6/2016 z 22. januára 2018 v spojení s uznesením krajského súdu č. k. 17CoP/11/2018 z 28. marca 2018. Otec tento návrh odôvodnil tým, že sťažovateľka mu maloletú dcéru nechce dobrovoľne odovzdať, o jej prevzatie sa neúspešne pokúšal už niekoľkokrát, matka nariadené neodkladné opatrenie nerešpektuje a maloletú dcéru svojím správaním od neho úplne izoluje. Uznesenie krajského súdu č. k. 12CoPno/1/2019 zo 14. marca 2019 sa stalo vykonateľným 14. marca 2019.

13. S odôvodnením, že sťažovateľka dobrovoľne nespĺnila povinnosť vyplývajúcu jej z nariadeného neodkladného opatrenia a maloletú dcéru otcovi neodovzdala, súd uznal návrh otca za dôvodný a podľa § 376 ods. 1 a 3 CMP nariadil výkon uznesenia krajského súdu. Výzvou z 28. júna 2021 bola sťažovateľka vyzvaná, aby sa dobrovoľne podrobila súdnemu rozhodnutiu. Súčasne bola opätovne poučená o následkoch nerešpektovania súdneho rozhodnutia podľa ustanovení CMP. Sťažovateľka bola poučená o možnosti uloženia pokuty do výšky 1 000 eur, a to opakovane a tiež o ďalších možných následkoch, akými sú oprávnenia zo strany súdu v súvislosti s odňatím výplaty rodičovského príspevku a príplatku k prídavku na maloletú dcéru, náhrada trov výkonu rozhodnutia a jeho marenia, ktoré môže naplniť trestný čin podľa § 349 Trestného zákona v znení neskorších predpisov. Z dôvodu, že výzvy súdu na dobrovoľné splnenie povinnosti zo strany sťažovateľky zostali bezvýsledné, súd vzhľadom na § 382 ods. 1 CMP uložil sťažovateľke pokutu 500 eur. Okresný súd tiež upozornil sťažovateľku, že ak úkony a opatrenia súdu smerujúce k dobrovoľnému splneniu povinnosti zostanú bezvýsledné, súd výkon rozhodnutia uskutoční v súlade s § 384 a nasledujúcich CMP. Pokuta bola sťažovateľke uložená z dôvodu neuposlúchnutia a nerešpektovania rozhodnutia súdu a nesplnenia povinnosti z neho vyplývajúcej, nie z dôvodu nedostavenia sa na výsluch. Napadnuté uznesenie bolo sťažovateľke doručené 6. októbra 2021. Sťažovateľka nesúhlasí s návrhom na výkon rozhodnutia a nestotožňuje sa s jeho odôvodnením, pretože podľa jej názoru existujú závažné dôvody, pre ktoré ho nie je možné realizovať a tieto dôvody sú v záujme maloletej dcéry. Sťažovateľka tiež tvrdí, že nikdy maloletej dcére v styku s otcom nebránila, avšak tvrdí, že otec sťažovateľku neustále očierňuje, ohovára so snahou zdiskreditovať ju ako matku. Okrem iného uviedla, že súdy neberú ohľad na názor maloletej dcéry.

14. Na základe uvedeného sa sťažovateľka domáha vyslovenia porušenia základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46. ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd. Tiež navrhuje priznať primerané finančné zadosťučinenie 3 000 eur a náhradu trov konania.

II. Spojenie vecí

15. Podľa § 62 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) ak tento zákon v piatej časti alebo šiestej časti neustanovuje inak a povaha vecí to nevyklučuje,

vzťahuje sa na konanie pred ústavným súdom podľa povahy vecí primerane Civilný sporový poriadok (ďalej len „CSP“).

16. Podľa § 166 ods. 1 CSP v záujme hospodárnosti konania súd spojí na spoločné konanie také konania, ktoré sa pred ním začali a skutkovo spolu súvisia alebo sa týkajú tých istých strán. Ak boli také konania pridelené viacerým sudcom toho istého súdu, rozhodne o spojení konaní ten sudca, u ktorého sa začalo konanie skôr.

17. Zákon o ústavnom súde nemá osobitné ustanovenie o spojení vecí, avšak v súlade s citovaným § 62 zákona o ústavnom súde možno v konaní o ústavnej sťažnosti podľa čl. 127 ústavy použiť na prípadné spojenie vecí primerane § 166 ods. 1 CSP.

18. S prihliadnutím na obsah ústavných sťažností vedených ústavným súdom pod sp. zn. Rvp 2772/2020 a sp. zn. Rvp 2365/2021 a z tohto obsahu vyplývajúcu právnu a skutkovú súvislosť uvedených ústavných sťažností senát ústavného súdu v záujme hospodárnosti konania podľa § 62 zákona o ústavnom súde v spojení s § 166 ods. 1 CSP rozhodol o spojení týchto vecí na spoločné konanie, ktoré bude ďalej vedené pod sp. zn. Rvp 2772/2020.

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

19. Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky. Podľa čl. 46 ods. 2 ústavy kto tvrdí, že bol na svojich právach ukrátený rozhodnutím orgánu verejnej správy, môže sa obrátiť na súd, aby preskúmal zákonnosť takéhoto rozhodnutia, ak zákon neustanoví inak. Z právomoci súdu však nesmie byť vylúčené preskúmanie rozhodnutí týkajúcich sa základných práv a slobôd. Podľa čl. 46 ods. 4 ústavy podmienky a podrobnosti o súdnej a inej právnej ochrane ustanoví zákon.

III.1. K namietanému porušeniu čl. 46 ods. 1, 2 a 4 ústavy napadnutým rozsudkom okresného súdu č. k. 5P/299/2014 z 3. februára 2015 a napadnutým uznesením okresného súdu č. k. 8P/6/2016 z 22. januára 2018 a postupom okresného súdu v týchto konaniach:

20. Podľa § 56 ods. 2 písm. a) zákona o ústavnom súde ústavný súd môže na predbežnom prerokovaní bez ústneho pojednávania uznesením odmietnuť návrh na začatie konania na prerokovanie ktorého nemá ústavný súd právomoc.

21. Ústavný súd vo vzťahu k tejto časti ústavnej sťažnosti v súlade so svojou ustálenou judikatúrou zdôrazňuje, že jeho právomoc rozhodovať o sťažnostiach podľa čl. 127 ods. 1 ústavy je založená na princípe subsidiarity. Podstata a účel princípu subsidiarity vychádza z toho, že ochrana ústavnosti nie je a ani podľa povahy vecí nemôže byť výlučne úlohou ústavného súdu, ale úlohou všetkých orgánov verejnej moci v rámci im zverených kompetencií. Ústavný súd predstavuje v tejto súvislosti *ultima ratio* inštitucionálny mechanizmus, ktorý sa uplatní až v prípade nefunkčnosti všetkých ostatných orgánov verejnej moci, ktoré sa na ochrane ústavnosti podieľajú. Opačný záver by znamenal popieranie princípu subsidiarity právomoci ústavného súdu (I. ÚS 480/2013). Z princípu subsidiarity právomoci ústavného súdu možno vyvodiť ústavný príkaz pre každú osobu, ktorá namieta porušenie svojho základného práva, v zmysle ktorého musí rešpektovať postupnosť ústavnej ochrany, a preto pred tým, ako podá sťažnosť ústavnému súdu, musí požiadať o ochranu

ten orgán verejnej moci, ktorého kompetencia predchádza právomoci ústavného súdu (II. ÚS 734/2017).

22. Ak ústavný súd pri predbežnom prerokovaní sťažnosti zistí, že sťažovateľka sa ochrany základných práv alebo slobôd môže domôcť využitím jej dostupných a účinných prostriedkov nápravy pred inými orgánmi verejnej moci, musí takúto sťažnosť odmietnuť z dôvodu nedostatku právomoci na jej prerokovanie (IV. ÚS 373/2014).

23. Ako z ústavnej sťažnosti vyplýva, sťažovateľka proti rozsudku okresného súdu č. k. 5P/299/2014 z 3. februára 2015 podala odvolanie, o ktorom následne rozhodol krajský súd uznesením č. k. 12CoPno/1/2019 zo 14. marca 2019. Týmto uznesením krajský súd dočasne zmenil rozsudok okresného súdu č. k. 5P/299/2014 z 3. februára 2015, uznesenie okresného súdu č. k. 8P/6/2016 z 22. januára 2018 a uznesenie krajského súdu č. k. 17CoP/11/2018 z 28. marca 2018. Preto právomoc krajského súdu na preskúmanie napadnutého rozsudku a napadnutého uznesenia okresného súdu vylučuje právomoc ústavného súdu na prerokovanie ústavnej sťažnosti. Vychádzajúc z uvedeného, bolo preto potrebné ústavnú sťažnosť sťažovateľky v tejto časti odmietnuť podľa § 56 ods. 2 písm. a) zákona o ústavnom súde.

III.2. K namietanému porušeniu čl. 46 ods. 1, 2 a 4 ústavy napadnutým uznesením krajského súdu č. k. 17CoP/11/2018 z 28. marca 2018 a napadnutým uznesením krajského súdu č. k. 12CoPno/1/2019 zo 14. marca 2019:

24. Podľa § 56 ods. 2 písm. f) zákona o ústavnom súde ústavný súd môže na predbežnom prerokovaní bez ústavného pojednávania uznesením odmietnuť návrh na začatie konania, ktorý je podaný oneskorene.

25. Podľa § 124 zákona o ústavnom súde ústavnú sťažnosť možno podať do dvoch mesiacov od nadobudnutia právoplatnosti rozhodnutia, oznámenia opatrenia alebo upovedomenia o inom zásahu. Táto lehota sa pri opatrení alebo inom zásahu počíta odo dňa, keď sa sťažovateľ mohol o opatrení alebo inom zásahu dozvedieť. Ak rozhodnutie nadobúda právoplatnosť vyhlásením alebo oznámením a ak sa podľa osobitných predpisov zároveň doručuje jeho písomné vyhotovenie, začína lehota plynúť dňom doručenia tohto písomného vyhotovenia sťažovateľovi; ak sa rozhodnutie doručuje len jeho zástupcovi, začína lehota plynúť dňom doručenia písomného vyhotovenia tohto rozhodnutia tomuto zástupcovi. Ak bol vo veci podaný mimoriadny opravný prostriedok, lehota na podanie ústavnej sťažnosti vo vzťahu k rozhodnutiu, ktoré bolo mimoriadnym opravným prostriedkom napadnuté, začína plynúť od doručenia rozhodnutia o mimoriadnom opravnom prostriedku.

26. V nadväznosti na citované ustanovenie zákona o ústavnom súde ústavný súd poukazuje na svoju ustálenú judikatúru, podľa ktorej jednou zo základných podmienok prijatia ústavnej sťažnosti na ďalšie konanie je jej podanie v lehote ustanovenej v § 124 zákona o ústavnom súde. Nedodržanie tejto lehoty je zákonom ustanoveným dôvodom na odmietnutie ústavnej sťažnosti ako podanej oneskorene [§ 56 ods. 2 písm. f) zákona o ústavnom súde]. V prípade podania ústavnej sťažnosti po uplynutí zákonom ustanovenej lehoty neumožňuje zákon o ústavnom súde zmeškanie tejto lehoty odpustiť (IV. ÚS 14/03, II. ÚS 695/2014).

27. Ústavná sťažnosť sťažovateľky bola ústavnému súdu doručená 4. decembra 2020, a teda proti napadnutým uzneseniam je zjavne podaná oneskorene po uplynutí zákonom

ustanovenej dvojmesačnej lehoty. Preto ústavný súd v tejto časti sťažnosť podľa § 56 ods. 2 písm. f) zákona o ústavnom súde odmietol.

III.3. K namietanému porušeniu čl. 46 ods. 1, 2 a 4 ústavy napadnutým uznesením okresného súdu č. k. 5Em/2/2019 zo 14. júla 2020 a napadnutým uznesením č. k. 5Em/2/2019 zo 7. septembra 2021:

K namietanému porušeniu uplatnených práv uznesením okresného súdu zo 14. júla 2020

28. Z ústavnej sťažnosti vyplýva, že uznesenie okresného súdu zo 14. júla 2020 bolo sťažovateľke doručené 10. augusta 2020. Keďže ústavná sťažnosť sťažovateľky bola doručená ústavnému súdu 22. novembra 2021, je zjavné, že bola podaná oneskorene, teda po uplynutí zákonom ustanovenej dvojmesačnej lehoty (zákonná lehota v okolnostiach prípadu sťažovateľke uplynula 10. októbra 2020). Preto ústavný súd v tejto časti sťažnosť podľa § 56 ods. 2 písm. f) zákona o ústavnom súde odmietol.

K namietanému porušeniu uplatnených práv uznesením okresného súdu zo 7. septembra 2021

29. Podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde ústavný súd môže na predbežnom prerokovaní bez ústneho pojednávania uznesením odmietnuť ústavnú sťažnosť, ktorá je zjavne neopodstatnená.

30. Úloha ústavného súdu pri rozhodovaní o sťažnosti namietajúcej porušenie základného práva na súdnu ochranu a práva na spravodlivé súdne konanie rozhodnutím súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov interpretácie a aplikácie zákonov s ústavou alebo medzinárodnou zmluvou o ľudských právach a základných slobodách najmä v tom smere, či závery všeobecných súdov sú dostatočne odôvodnené, či nie sú arbitrárne, resp. svojvoľné s priamym dopadom na niektoré zo základných ľudských práv (I. ÚS 19/02, I. ÚS 27/04, I. ÚS 74/05, I. ÚS 241/07).

31. Úlohou ochrany ústavnosti poskytovanej ústavným súdom nie je chrániť občana pred skutkovými omylmi všeobecných súdov, ale chrániť ho pred takými zásahmi do jeho práv, ktoré sú z ústavného hľadiska neospravedlňiteľné a neudržateľné (I. ÚS 17/01). Z rozdelenia súdnej moci v ústave medzi ústavný súd a všeobecné súdy totiž vyplýva, že ústavný súd nie je opravnou inštanciou vo veciach patriacich do právomoci všeobecných súdov (I. ÚS 19/02).

32. Postup v súdnom konaní, zisťovanie a hodnotenie skutkového stavu, výklad iných než ústavných predpisov a ich aplikácia sú pri riešení konkrétnych prípadov záležitosťou všeobecných súdov. Ústavnému súdu preto neprislúcha posudzovať zákonnosť vydaných súdnych rozhodnutí za predpokladu, že nimi nebolo porušené ústavou zaručené právo či sloboda. Kritériom na rozhodovanie ústavného súdu musí byť najmä intenzita, akou malo byť zasiahnuté do ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou zaručených základných práv alebo slobôd, a v spojitosti s tým zistenie, že v okolnostiach prípadu ide o zásah, ktorý zjavne viedol k obmedzeniu, resp. odopretiu základných práv alebo slobôd (IV. ÚS 238/07, IV. ÚS 70/08).

33. Podľa § 382 ods. 1 CMP ak výzva súdu na dobrovoľné splnenie povinnosti zostane bezvýsledná, súd môže uložiť povinnému pokutu do 1 000 eur. Podľa § 383 ods. 1 CMP ak výzva súdu na dobrovoľné splnenie povinnosti zostane bezvýsledná a ak to povaha veci pripúšťa, súd môže rozhodnúť o tom, že príslušný štátny orgán zastaví výplatu (a) rodičovského príspevku povinnému podľa osobitného predpisu, (b) prídavku na dieťa a príplatku k prídavku na dieťa

povinnému podľa osobitného predpisu. Podľa § 354 ods. 1 CMP ak úkony a oparenia súdu smerujúce k dobrovoľnému splneniu povinnosti zostali bezvýsledné, súd výkon rozhodnutia uskutoční.

34. Sťažovateľka tvrdí, že všeobecné súdy v skutočnosti nesledovali najlepší záujem dieťaťa. Ústavný súd predovšetkým k tejto sťažnostnej argumentácii uvádza, že skutočný záujem maloletej bol vyhodnotený v rozhodnutiach o úprave styku. V konaní o výkon rozhodnutia v zásade už nie je náležité relativizovať právo rodiča vyplývajúce z vykonateľného rozhodnutia súdu. Každý rodič je povinný toto rozhodnutie rešpektovať. Zároveň však platí, že súdy rozhodujúce o nariadení výkonu nesmú pristupovať k veci automaticky a necitlivo a aj v tomto nadväzujúcom konaní musia starostlivo zohľadňovať *predovšetkým záujem maloletého*, ale aj jeho názory, prania a pocity, pokiaľ je dieťa schopné ich vyjadriť. Na dieťa nie je možné nazeráť ako na objekt výkonu rozhodnutia, ale ako na svojbytný subjekt, ktorý má svoju vlastnú vôľu. Postoj, pranie dieťaťa je jedným z hľadísk, ktoré musia súdy pri hľadaní najlepšieho záujmu dieťaťa zohľadniť. Pritom je samozrejme treba prihliadať na jeho vek, rozumovú a emocionálnu vyspelosť a tiež zvážiť mieru objektivity (nezávislosti) jeho postoja. Napadnuté rozhodnutia rešpektujú východiská stanovené judikatúrou Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“), podľa ktorej štát má pozitívny záväzok prijať opatrenia smerujúce k rešpektovaniu rodinného života, k čomu patrí aj zabezpečenie plnenia súdnych rozhodnutí (rozsudok vo veci Fiala proti Českej republike z 18. 7. 2006, č. 26141/03, § 94), avšak nie je možné požadovať prijatie opatrení, ktoré by poškodzovali zdravie (vrátane toho duševného, pozn.) a rozvoj dieťaťa (Fiala proti Českej republike, § 96 alebo rozsudok veľkého senátu ESLP vo veci Elsholz proti Nemecku z 13. 7. 2000, č. 25735/94, § 50). Najlepší záujem dieťaťa môže v odôvodnených prípadoch prevážiť nad záujmom jedného z rodičov. Ústavný súd po posúdení napadnutého rozhodnutia nezistil, že by všeobecné súdy nesledovali najlepší záujem maloletej. Naopak, z odôvodnení ich rozhodnutí vyplýva, že práve záujem maloletej bol pre posúdenie veci prvoradý.

35. Z ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že sťažovateľka dobrovoľne nesplnila povinnosť vyplývajúcu jej z nariadeného neodkladného opatrenia a maloletú dcéru otcovi neodovzdala. Okresný súd za takýchto okolností návrh otca uznal za dôvodný a nariadil výkon uznesenia krajského súdu č. k. 12CoPno/1/2019 zo 14. marca 2019. Aj napriek uvedenému sťažovateľka dobrovoľne nesplnila povinnosť a marila rozhodnutie súdu, a preto jej bola uložená pokuta 500 eur. Ústavný súd nevidel dôvod na odklon od uvedených právnych východísk. Okresný súd konal na základe vykonateľného rozhodnutia súdu. Ak sa sťažovateľka domnieva, že vykonávané rozhodnutie nezodpovedá aktuálnym pomerom, jej právo domáhať sa zmeny súdneho rozhodnutia nie je napadnutými rozhodnutiami a ani týmto uznesením ústavného súdu dotknuté.

36. Sťažovateľka namietla aj porušenie čl. 46 ods. 2 ústavy. Z uvedeného ustanovenia ústavy možno vyvodiť, že toto ustanovenie garantuje preskúmavanie zákonnosti rozhodnutí orgánov verejnej správy súdom, pričom zároveň garantuje, že z preskúmavania rozhodnutí orgánov verejnej správy nemôžu byť vylúčené také rozhodnutia (rozumej rozhodnutia orgánov verejnej správy), ktoré sa týkajú základných práv alebo slobôd. Sťažovateľka namieta porušenie základného práva zaručeného v čl. 46 ods. 2 ústavy rozhodnutiami súdu, ktorý však nie je orgánom verejnej správy. Za daných okolností napadnutým rozhodnutím okresného súdu teda nemohlo dôjsť k porušeniu základného práva podľa čl. 46 ods. 2 ústavy (m. m. II. ÚS 341/09), preto ústavný súd sťažnosti v tejto časti nevyhovel.

37. Ústavný súd dospel k záveru, že námietky sťažovateľky neodôvodňujú prijatie sťažnosti na ďalšie konanie, pretože sú zjavne neopodstatnené. Ustanovenie § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde dáva v záujme racionality a efektivity konania ústavnému súdu právomoc posúdiť prijateľnosť návrhu predtým, než dospeje k záveru, že o návrhu rozhodne meritórne nálezom. Za zjavne neopodstatnenú považuje ústavný súd takú sťažnosť, keď uplatnené námietky nie sú spôsobilé spochybníť ústavnosť napadnutých rozhodnutí. Ide o situácie, keď ústavnej sťažnosti chýba ústavnoprávna dimenzia. Tak je to aj v tomto prípade. Preto ústavný súd sťažnosť podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde odmietol.

III.4. K namietanému porušeniu čl. 46 ods. 1, 2 a 4 ústavy napadnutým rozsudkom okresného súdu č. k. 12P/20/2018 z 11. júna 2019, napadnutým rozsudkom krajského súdu č. k. 15CoP/32/2019 z 30. októbra 2019 a napadnutým uznesením najvyššieho súdu č. k. 2Cdo/139/2020 z 30. júla 2020:

38. Podľa § 55 písm. a) zákona o ústavnom súde návrh na začatie konania je neprípustný, ak sa týka veci, o ktorej ústavný súd už rozhodol, okrem prípadov, v ktorých sa rozhodovalo len o podmienkach konania, ak v ďalšom návrhu už podmienky konania boli splnené.

39. Nevyhnutnou vlastnosťou súdnej ochrany v materiálnom právnom štáte musí byť nastolenie právnej istoty, ktorú dáva nezmeniteľnosť súdneho rozhodnutia spojená s vylúčením možnosti, že o veci, o ktorej sa už raz právoplatne rozhodlo, sa môže v budúcnosti znovu konať. V tomto prípade súdnemu rozhodnutiu bráni prekážka veci rozhodnutej. Ústavný súd už vyslovil, že prekážka veci rozsúdenej definitívne znemožňuje ďalšie nastolovanie otázky zachovania ústavnosti. Predstavuje teda takú brzdu v rámci princípu právnej istoty, ktorá ďalšie uplatňovanie princípu zachovania ústavnosti vylučuje. Je potrebné tiež poznamenať, že právo na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy zahŕňa v sebe aj právo na ochranu pred opakovaným uplatňovaním práva, o ktorom bolo už raz právoplatne rozhodnuté, pokiaľ nedošlo k zrušeniu právoplatného rozhodnutia v konaní (II. ÚS 19/2009).

40. Ústavný súd o sťažnosti sťažovateľky proti napadnutým rozhodnutiam v tejto časti už rozhodol odmietavým uznesením č. k. II. ÚS 99/2021 z 25. februára 2021 pre zjavnú neopodstatnenosť. Vzhľadom na uvedené ústavný súd v tejto časti ústavnú sťažnosť sťažovateľky odmietol podľa § 55 písm. d) zákona o ústavnom súde pre jej neprípustnosť.

K namietanému porušeniu čl. 48 ods. 2 ústavy napadnutým postupom okresného súdu a krajského súdu

41. Podľa čl. 48 ods. 2 ústavy každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prietahov a jeho v prítomnosti a aby sa mohol vyjadriť ku všetkým vykonávaným dôkazom.

42. Ústavný súd už rozhodol, že porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy v kontexte ustanovenia § 124 zákona o ústavnom súde predstavuje tzv. „iný zásah“ (I. ÚS 161/02, I. ÚS 6/03). Podstatou, účelom a cieľom práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru je odstránenie stavu právnej neistoty. Ústavný súd preto poskytuje ochranu tomuto základnému právu len vtedy, ak bola na ústavnom súde uplatnená v čase, keď namietané porušenie označeného práva ešte mohlo trvať (napr. I. ÚS 22/01, I. ÚS 77/02, I. ÚS 116/02). Uvedený právny názor je akceptovaný

aj judikatúrou ESĽP (rozsudok ESĽP z 3. 3. 2009 vo veci Miroslav Mazurek proti Slovenskej republike, sťažnosť č. 16970/05). V sťažnosti je pritom potrebné uviesť konkrétne skutkové a právne dôvody, pre ktoré malo podľa sťažovateľky dôjsť k porušeniu jej základných práv a slobôd [§ 123 ods. 1 písm. d) zákona o ústavnom súde].

43. Sťažovateľka v sťažnosti ani následnom podaní neuviedla konkrétne dôvody vo vzťahu k čl. 48 ods. 2 ústavy. To bol dôvod, pre ktorý ústavný súd v tejto časti ústavnú sťažnosť odmietol pre nedostatok náležitostí [§ 56 ods. 2 písm. c) zákona o ústavnom súde].

K výroku o účinkoch uznesenia ústavného súdu

44. Podľa § 70 ods. 1 zákona o ústavnom súde rozhodnutie ústavného súdu nadobúda právoplatnosť a vykonateľnosť dňom jeho doručenia poslednému z účastníkov konania pred ústavným súdom, ak tento zákon v § 83, § 90, § 100, § 108, § 150, § 168, § 175 alebo § 179 neustanovuje inak alebo ak nevyplýva iné z rozhodnutia ústavného súdu.

45. Ústavný súd v záujme plynulosti konania rozhodol podľa § 70 ods. 1 zákona o ústavnom súde tak, že toto uznesenie nadobúda právoplatnosť a vykonateľnosť okamihom jeho prijatia ústavným súdom (bod 3 výroku tohto rozhodnutia).

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 13. januára 2022

Peter Straka
predseda senátu